

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

लातूर जिल्हा

१९८९-९०

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई

फक्त कार्यालयीन उपयोगकरिता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा :- लातूर

१९८९-९०

अर्था व सांख्यिकी संचालनालय

महाराष्ट्र शासन - मुंबई

जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय

लातूर

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा - लातूर

१९८९-९०

अनुक्रमणिका

विषय	पृष्ठ क्रमांक
भाग - १	
१. दृष्टिक्षोपात लातूर जिल्हा (सामान्य माहिती व महाराष्ट्राशी तुलना)	एक ते आठ
२. जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन भाग - २	१ ते २५
भाग - २	
३. जिल्हा सांख्यिकी गोष्टावारा (विविध माहितीचे सांख्यिकीय तक्ते)	१ ते २००

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९८९-९०
दृष्टीक्षेपात लातूर जिल्हा

अ. क्र.	वाच	परिमाण	लातूर जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१	२	३	४	५
(एक) प्राकृतिक रचना				
अ) भौगोलिक स्थान				
१.	उत्तर आक्षांश	अंश	१८.०५ ते १८.७५	१६.४ ते २२.१
२.	पूर्व रेखांश	अंश	७६.२५ ते ७७.२५	७२.६ ते ७८.९
ब) हवामान				
१.	किमान तपमान	डिग्री सेल्सियस	१४.१	६.०
२.	कमाल तपमान	डिग्री सेल्सियस	३९.५	४६.२
३.	पर्जन्य (सरासरी १९८९) मि. मी.		१००७.०	उ. ना.
क) प्रशासकीय विभाग				
१.	तालुके	संख्या	५	३०३
२.	पंचायत समित्या	संख्या	५	२९८
३.	टंचाई ग्रस्त तालुके (८९-९०)	संख्या	५	१०६ (८८-८९)
४.	एकात्मिक ग्रामिणा विकास प्रकल्प गट	संख्या	५	२९८
५.	शाहरे	संख्या	५	३०७
६.	गावे (स्कूणा)	संख्या	९०४	४१८३३
	१) निर्जन	संख्या	१९	२४७९
	२) वस्ती असलेली	संख्या	८८५	३९३५४
७.	क्षेत्रफळ	चौ. कि. मी.	७३७२	३०७६९०
(दोन) प्रशासकीय संस्था (३१-३-१९९०)				
१.	पंचायत समित्या	संख्या	५	२९८
२.	महानगरपालिका	संख्या	-	११
३.	नगरपरिषदा	संख्या	५	२२२
४.	कटक मंडळे	संख्या	-	७
५.	ग्रामपंचायती	संख्या	७०५	२५३८२

पुढे चालू .....

(दोन)

१	२	३	४	५
६.	पालिस स्थानके	संख्या	१८	८१८
७.	पोलिस आउट पोस्ट	संख्या	१६	१४२५ (३१-१२-२०)
(तीन) लोकसंख्या (१९८१)				
१.	ग्रामिण लोकसंख्या	आकडे हजारत	१०८०	४०७९१
२.	नागरी लोकसंख्या	"-	२३३	२१९२३
३.	स्कूण लोकसंख्या	"-	१२९३	६२७८४
४.	अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	"-	२१२	४४८०
५.	अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	१६.३८	७.१४
६.	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	आकडे हजारत	३५	५७७२
७.	अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	२.७०	२.१९
८.	पुरुषा	आकडे हजारत	६६०	३२४१५
९.	स्त्रिया	"-	६३३	३०३६९
१०.	स्त्री पुरुषा प्रमाण	१००० पुरुषासागे स्त्रियाचे प्रमाण	९५२	९३७
११.	घनता	दर चौ. कि. मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या	१७५	२०४
१२.	साक्षरतेचे प्रमाण			
१.	स्कूण	टक्केवारी	३४.६२	४७.१८
२.	पुरुषा	"-	४८.२८	५८.७९
३.	स्त्रिया	"-	२०.५०	३४.७९
४.	राज्यामध्ये जिल्ह्यांन्ना क्मांक	संख्या	२२	-
(चार) कृषी				
१.	भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	६६७	३०७५८
२.	जंगल व्याप्त क्षेत्र व त्याची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	टक्केवारी	०.३	५४०३
३.	शेतीला उपलब्ध नसलेली जमीन			
अ)	बिगर शेती वापरा खालील जमीन	हजार हेक्टर	१७.१	१०७९

पुढे चालू .....

(तीन)

१	२	३	४	५
व)	पडित आणि लागवडी			
	लाभक नसलेली जमीन हजार हेक्टर	११.५		१७.२५
	एकूण (अ + व)	२८.६		२८०४
४.	पडित जमीनी व्यक्तिरिक्त लागवड न केलेली जमीन व इतर जमीन			
	१. कायम गुरे चरणा हजार हेक्टर आणि इतर	१३.८		१५२३
	२. झाडेझुडूपाखालील जमीन -"	१.७		१८०
	३. लागवडीयोग्य परंतु पड जमीन -"	१२.८		१०२४
५.	पडीत जमीन			
	१. चालू पड -"	२०.६		२५२
	२. इतर पड -"	३१.३		१०१४
६.	पिकाखालील क्षेत्र			
	१. पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र -"	५५.१४		१७८५१
	२. दुसोटा क्षेत्र -"	२७.४		२८४०
	३. एकूण पिकाखालील क्षेत्र -"	६४.८		२०६९२
७.	ओलित क्षेत्र			
	१. निव्वळ ओलित क्षेत्र -"	३१		२०२१ (८८
	२. एकूण ओलित क्षेत्र -"	३२		२४४८
८.	महत्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र (अन्विष्टान्य)	४२०		१४४३५
९.	उचित धारणा जमीन एकूण ८५-८६ (अस्थाई)			८५-८६ (अति
	१. २ हेक्टरपेक्षा कमी संख्या ००	८५३		४५४२५
	२. २ ते १० हेक्टर संख्या ००	४५८६		३२९७२
	३. १० हेक्टरपेक्षा जास्त संख्या ००	१२५०		२४२२
१०.	जमीन महसूल सूची (८९-९०) ला खर.	८४.८४		७९२९
११.	जिल्हा परिषदाचा उपकर (१९८९-९०) -" -"	७९.३४		उ. ना.
१२.	पंचायत समित्याचा उपकर (१९८९-९०) -" -"	२६.८८		उ. ना.

पुढे चालू .....

(चार)

(पांच) पशुसंरक्षण (पशुगणना)		१९८७ ०	१९८७ ०
१. पशुधान	संख्या हजारात	८०८	३३८८९
२. गाईंच व्हेल	" -	४०४	१६८८२
३. म्हशी व रेडे	" -	१६६	४६०५
४. मेंढ्या	" -	४८	२७७४
५. शोळ्या	" -	१८१	९१०३
६. कोंबड्या व बद्धे	" -	१९२	२४६२७

(सहा) सहकार (१९८९-९०)

१. सहकारी संस्था	संख्या	२१४२	९८१४८
२. प्राथमिक कृषी सहकारी पतसंस्था	संख्या	५६८	१८६६८
३. प्राथमिक कृषी सहकारी पतसंस्थाची सभासद संख्या	संख्या हजारात	२२१	७८२०
४. दुग्धाशाळा संस्था	संख्या	४८६	१३१५७
५. प्राथमिक कृषीपतसंस्थानी दिलेली कर्जे	रु. कोटीत	२२.७१	७५०

(सात) जलसिंचन पूर्ण झालेले पाटवंधारे

प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र		३०-६-९०	३०.६.९०
१. मोठे प्रकल्प लाभक्षेत्र	संख्या	२	२०
	हजार हेक्टर	३६	उ. ना.
२. मध्यम प्रकल्प लाभक्षेत्र	संख्या	६	१५६
	हजार हेक्टर	१५	उ. ना.
३. लघुप्रकल्प (पृष्ठभाग) लाभक्षेत्र	संख्या	११३	१५३०
	हजार हेक्टर	२५	उ. ना.
४. सिंचन त्रिहरीखालील भाजणारे क्षेत्र	हजार हेक्टर	(१९८४-८५) २४	११९९

(आठ) उद्योग (१९८९ अखेर)

१. नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	संख्या	४१	२६८१४
२. नोंदणीकृत चालू कारखान्याची संख्या (उत्पादन चालू असलेले)	संख्या	३४	२३०७७
३. साखार कारखान्याची संख्या (चालू असलेले खाजगी धारण)	संख्या	३	११६

पूढे चालू.....

(पांच)

१	२	३	४	५
४.	साखर कारखान्यातील साखारेचे उत्पादन	हजार टन	८९	२६२९
५.	सर्व मूत गिरण्याची संख्या	संख्या	२	१२२

(३) त्रिज (३१-३-१९२०)

१.	त्रिज पुरवठा केलेली शाहरे खोडी	संख्या	९०९	३९६६१
२.	विद्युत्पूरवठा झालेल्या गांवाची संख्या	संख्या	९०४	३९३५४
३.	विद्युत् पुरवठा केलेले पंपसंच	संख्या	४३	१४७५
४.	गोबर गॅस संयंत्रे	संख्या	६४३३	उ. ना.

(दहा) सार्वजनिक आरोग्य (१९८९)

१.	रुग्णालये	संख्या	११	७६८
२.	दवाखाने	संख्या	१५	१८९६
३.	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	३९	१५३९
४.	प्राथमिक आरोग्य पथके	संख्या	१	८१
५.	एकात्मिक बालविकास योजना गट	संख्या	१	१०५
६.	अंगणावाडीत उपस्थित राहणारी मुले	संख्या	१६८७८	उ. ना.

(आकरा) शिक्षणा

			३०-९-८८	३०-९-८९
१.	एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	११२८	५५१५८
२.	एकूण एक शिक्षकी शाळा	संख्या	१८१	उ. ना.
३.	प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	२२२	१०११५
४.	प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	-	५	२६३
५.	प्रत्येक शिक्षकामागे प्राथमिक क शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	४२	३९

(बारा) द्वयम शिक्षणा

१.	द्वयम शाळा	संख्या	२५८	९४८०
२.	शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्या	१२५	५६१५
३.	शाळेतील शिक्षक	-	४	१७५
४.	प्रत्येक शिक्षकामागे द्वयम शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३४	३२

पुढे चालू ..

१	२	३	४	५
(तेरा) उच्च शिक्षा				
१.	संस्था	संख्या	१२	२६४९
२.	एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	१९	१६७८
(चौदा) अ) प्रौढ शिक्षा (१९८९-९०)				
१.	प्रौढ शिक्षा केंद्रे	संख्या	८००	२८४८८
२.	प्रौढाची उपस्थाती	संख्या हजारात	२४	८३१
ब) तांत्रिक शिक्षा				
१. औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था				
१.	शासकीय व शासन सहाय्यीत	संख्या	४	११२
२.	छाजगी	संख्या	-	९९
३.	शासकीय व शासन सहाय्यीत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था मध्ये मंजूर झालेल्या जागा	संख्या	११००	४२८४४
शिक्षण संस्था				
१.	शासकीय व शासन सहाय्यीत	संख्या	१५	१६६
२.	इतर (छाजगी)	संख्या	१८	५९७
४.	शासकीय व तांत्रिक व्यवसाय शिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता	संख्या हजारात	उ. ना.	१५५
५.	अभियंत्याची संख्या	संख्या	उ. ना.	उ. ना.
(पंधरा) परिवहन आणि दळणावळ			३१-३-९०	३१-३-९०
१.	एकूण रेल्वे मार्ग लांबी	कि. मी.	१४८	५४३४
२.	रस्त्यानी जोडलेली गावे	संख्या	७९४	उ. ना.
३.	एकूण रस्त्याची लांबी (पृष्ठांकित)	कि. मी.	४१२९	१७२८५९
४.	राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	कि. मी.	-	२९७८
५.	राज्य महामार्गाची लांबी	कि. मी.	७७७	३०७३७
६.	महत्वाच्या जिल्हा रस्त्याची लांबी	कि. मी.	११९२	३८५३९
७.	इतर जिल्हा रस्त्याची लांबी	कि. मी.	१३२६	३७९८४
८.	ग्रामिण रस्त्याची लांबी	कि. मी.	८३४	६२६२१

(सात)

१	२	३	४	५
(सोळा)	पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा			
१.	कठीण गांवाची संख्या	संख्या	१९८९-९०	१९८८-८९
			-	उ. ना.
२.	छोडयाना केलेला पुरवठा			
	अ) नळाचा पाणी पुरवठा	संख्या	४३	उ. ना.
	ब) कूप नलिका	संख्या	१९	उ. नष्ट.
	क) त्रिहीरी	संख्या	-	उ. ना.
३.	टॅक्स किंवा बैलगाडीने पुरवठा	संख्या	२५	उ. ना.
	केली जाणारी गावे			
४.	योजनेत समाविष्ट करावयाची	संख्या	-	उ. ना.
	गावे.			
(सतरा)	घार बांधण्याची ८९-९०			
१.	भूमिहिन कामगारांसाठी			
	बांधलेल्या झोपड्या	संख्या	१२४	उ. का.
	(इंदिरा आवास)			
(आठरा)	एकात्मिक ग्रामिण विकास कार्यक्रम			
१.	दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबे	संख्या	०. ६९	४१
	(१९८२-८३)	उत्तरा		
२.	१९८९-९० मधील जुने			
	लाभाधी	संख्या	८७	१०८७४९
				(१९८७-८८)
	नविन लाभार्थी	संख्या	४३९३	१२९३६९
(एकोणिस)	रोजगार निर्मिती (१९८९-९०)			
१.	रोजगार हमी योजना	कोटी मनुष्य	०. २८	उ. ना.
		दिवस		
२.	राष्ट्रीय ग्रामिण रोजगार	"-	०. १०	उ. ना.
३.	ग्रामिण भूमिहिन	"-	७३. ना.	उ. ना.
	रोजगार कार्यक्रम			
४.	जवाहर रोजगार योजना	"-	०. २५	उ. ना.
(वीस)	अदिवासी कल्याणकारी योजना			
	(१९८९-९०)			
	अदिवासी करिता आश्रम शाळा	संख्या	-	उ. ना.
(एकविस)	मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी			
	योजना (१९८९-९०)			
अ)	मागासवर्गीयांसाठी वस्तीगृहे	संख्या	७	उ. ना.
ब)	वस्तीगृहात राहणा-या	संख्या	४९५	उ. ना.
	त्रिपाथ्यांची संख्या			

पुढे चालू .....

(आठ)

१	२	३	४	५
<u>(बाचीस) जिल्हा नियोजन १९८९-९०</u>				
१.	वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रु. कोटीत	१४.३२	२१४०
२.	अनुशाखा भारुन काढण्यासाठी तरतूद	रु. कोटीत	२३.८३	उ. ना.
<u>(तेचीस) नागरी पूरवठा</u>				
१.	रास्त भावाची दुकाने (८९-९०)	संख्या	१११३	३५१६९
२.	पुरविलेला एकूण साठा (८९-९०)	संख्या	४६	उ. ना.
३.	शासकीय गुदामे ३१-३-९०	००० टन	१९	७२८

टीप :- ४ - आस्थायी